

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

167

Vragen van de leden **Ploumen** (PvdA), **Van Ojik** (GroenLinks), **Karabulut** (SP), **Sjoerdsma** (D66), **Van Helvert** (CDA), **Voordewind** (ChristenUnie), **Van der Staaij** (SGP) en **Van Raan** (PvdD) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de beveiliging van Nobelprijswinnaar dr. Denis Mukwege (ingezonden 1 september 2020).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 23 september 2020).

Vraag 1, 2

Klopt het dat de bescherming die Mission de l'Organisation des Nations Unies pour la stabilisation en République démocratique du Congo (MONUSCO) aan Nobelprijswinnaar Denis Mukwege kan bieden onvoldoende is om diens veiligheid te garanderen? Klopt het dat MONUSCO alleen patrouilles uitvoert langs de compound van het Panzi ziekenhuis en niet op de compound aanwezig is?

Bent u het eens dat dit onvoldoende is ter bescherming van de met de dood bedreigde dokter, het Panzi ziekenhuis en zijn patiënten? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 1, 2

De bescherming die MONUSCO de afgelopen maanden kon bieden was om verschillende redenen – overdracht van taken naar de politie, beperkte capaciteit en als gevolg van COVID-19 – niet van hetzelfde niveau als voorheen. Nederland heeft daarom de afgelopen weken bij de VN aangedrongen op adequate bescherming voor dr. Mukwege. Medewerkers van de ambassade in Kinshasa, het ambassadekantoor in Goma, en de Permanente Vertegenwoordiging bij de VN in New York hebben die boodschap meerdere malen op hoog niveau bij zowel MONUSCO als het VN-hoofdkwartier afgegeven, waar het kon in gezelschap van gelijkgezinde landen. Nederland heeft ook in EU-kader aandacht gevraagd voor adequate bescherming van Dr. Mukwege.

Intussen is duidelijk geworden dat MONUSCO zal blijven bijdragen aan de beveiliging van dr. Mukwege. Op 9 september zijn circa 30 Nepalese MONUSCO-militairen aan de compound toegewezen om dr. Mukwege te beschermen, in afwachting van de beschikbaarheid van een nieuwe politie-unit. MONUSCO heeft bovendien toegezegd voor adequate bescherming te

zullen zorgen totdat er in samenspraak met alle betrokkenen een duurzame oplossing gevonden kan worden.

Het kabinet is de VN en MONUSCO erkentelijk voor het leveren van een belangrijke bijdrage aan de veiligheid van dr. Mukwege en ook voor de toezegging dat MONUSCO zal blijven bijdragen aan adequate beveiliging. Nederland heeft bij MONUSCO benadrukt dat MONUSCO de plicht heeft om zorg te dragen voor een zorgvuldige en verantwoordelijke transitie en met klem verzocht actief toezicht te houden op het naleven van de toezeggingen door de Congolese autoriteiten. Nederland zal zowel MONUSCO als de Congolese autoriteiten blijven wijzen op hun verantwoordelijkheden. Het is een positief signaal dat zowel president Tshisekedi als de gouverneur van Zuid-Kivu nadrukkelijk hebben aangegeven dat de autoriteiten die verantwoordelijkheid zullen nemen en daarbij samen zullen werken met zowel MONUSCO als dr. Mukwege.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de Nobelprijswinnaar, arts en activist moet worden beschermd?

Antwoord 3

Ja. Dr. Mukwege speelt als Nobelprijswinnaar, arts en uitgesproken mensenrechtenverdediger een belangrijke rol bij de bestrijding van seksueel geweld, het op medisch en geestelijk vlak bijstaan van vrouwen en meisjes die daarvan slachtoffer zijn geworden, en het tegengaan van straffeloosheid, allereerst in oost-DRC zelf maar ook ver daarbuiten. Het is van groot belang dat hij in veiligheid zijn werk kan blijven doen in het Panzi-ziekenhuis in Bukavu.

Nederland zet zich in voor de bescherming van mensenrechtenverdedigers wereldwijd en voor ruimte voor het maatschappelijk middenveld.

Vraag 4, 5

Klopt het dat Denis Mukwege Nederland heeft gevraagd om een rol te spelen in zijn beveiliging?

Bent u bereid te onderzoeken welke rol Nederland kan spelen bij de beveiliging van Denis Mukwege, het Panzi ziekenhuis en de patiënten?

Antwoord 4, 5

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking had op 7 september jl. een telefonisch onderhoud met dr. Mukwege. De Minister sprak steun en betrokkenheid uit en liet dr. Mukwege weten dat Nederland de situatie rondom zijn veiligheid opnieuw bij de VN zou bepleiten.

Medewerkers van het ambassadekantoor in Goma hadden eerder al contact gezocht met dr. Mukwege. Op 28 augustus jl. bezochten zij hem in Bukavu en spraken met hem en zijn team over zijn persoonlijke veiligheid en de beveiliging van de ziekenhuiscompound. De zorgen die dr. Mukwege deelde hadden allereerst betrekking op de veiligheid van de patiënten in het ziekenhuis en andere betrokkenen die bedreigd worden.

Dr. Mukwege heeft Nederland niet expliciet gevraagd om hulp ten aanzien van zijn persoonlijke veiligheid. Hij was wel dankbaar voor de Nederlandse steun en belangstelling, en voor het recente project waarmee Nederland, o.a. door het plaatsen van beveiligingscamera's en een alarminstallatie, bijdroeg aan de beveiliging van de compound. Nederland staat klaar om door middel van een nieuwe bijdrage opvolging te geven aan dat eerdere project en onderzoekt de mogelijkheden daartoe, samen met het team van Dr. Mukwege en eventuele andere donoren. Voor zover bekend is Nederland het enige land dat dr. Mukwege en het Panzi ziekenhuis recent bezocht.

Nederland zal aandacht blijven vragen voor de situatie in de DRC in de mensenrechtenraad van de Verenigde Naties. Nederland steunt bovendien de oproep van de VN Hoge Commissaris voor Mensenrechten voor een onafhankelijk onderzoek naar de bedreigingen tegen dr. Mukwege.